

ТӨВ АЙМГИЙН БҮРЭН СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРАЛ

2016 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

Аудитын тайлан

ТАБ-ын Дарга, тэргүүлэх аудитор

Л.Жаргалсайхан

И-мэйл: jargsaihan_tuv@yahoo.com

Утас: 70272582

Факс: 01-272-22582

Хавсралт 1: Агуулга

Хавсралт 2: Аудитын гэрчилгээ

Хавсралт 3: Менежментийн захидал

Хавсралт 4: Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

Хавсралт 5: Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Аудитын менежер:

О.Амаржаргал

И-мэйл: amaraa_tuv@yahoo.com

Утас: 70273465

Ахлах аудитор Т.Майцэцэг

Утас: 70273204 99018619

И-мэйл: maits2009@yahoo.com

Аймгийн аудитын газрын хаяг:

Төв аймаг Зуунмод сум 1-р баг

Төрийн байгууллагуудын ордон

Цахим хуудас: www.audit.mn

АГУУЛГА

1. Аудит хийх хууль эрх зүйн үндэслэл
2. Байгууллагын хууль, эрх зүйн орчин
3. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа
4. Аудитын шалгуур үзүүлэлт, аудитын арга зүй, хэрэгжүүлсэн горим, хяналтын сорил болон нарийвчилсан горим, түүний үр дүн
5. Дотоод хяналт
6. Төсвийн орлого, зардлын гүйцэтгэл, түүний талаарх тайлбар
7. Шилэн дансны мэдээлэл
8. Олж тогтоосон гол эрсдэлүүд, түүний үр дагавар
9. Шилэн дансны мэдээлэл
10. Гол, онцлог гүйлгээний талаарх (тохиромжтой бол) тайлбар
11. Аудитаар илрүүлсэн гол зөрчлүүд, тэдгээрийг шийдвэрлэсэн талаар:
12. Материаллаг бус залруулагдаагүй алдаануудын талаарх тайлбар:
13. Анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал
14. Дараагийн аудитаар авч үзэх асуудлууд
15. Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар илэрсэн зөрчлийн нэгтгэл
16. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт
17. Аудитын гэрчилгээний тохирох загварын талаарх дүгнэлт

Аудит хийх хууль эрх зүйн үндэслэл:

Төсвийн тухай хуулийн 8.9.3, Төрийн аудитын тухай хуулийн 15.1.2 дахь заалтыг үндэслэн Төрийн аудитын тухай хуулийн 18.2 дүгээр зүйлд заасан Үндэсний аудитын газрын бүрэн эрхийн хүрээнд Төв аймгийн Бүрэн сумын ИТХурлын төсвийн 2016 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд / ТӨВ-2017/123 /СТА-ТШЗ / аудит хийлээ.

Аудитыг Төсвийн тухай, Төрийн аудитын тухай, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулиуд болон холбогдох бусад хууль, тогтоомжийн хүрээнд Аудитын олон улсын стандартын зарчмуудад нийцүүлэн төлөвлөлтийн шатанд боловсруулсан төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн дагуу явуулав.

Төв аймгийн Бүрэн сумын ИТХурлын төсвийн 2016 оны санхүүгийн тайлан Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн Олон улсын стандарт/УСНББОУС/, түүнд нийцүүлэн гаргасан улсын төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, заавар, журмын дагуу үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь энэхүү аудитын зорилт байв.

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлангаа УСНББОУС, түүнд нийцүүлсэн Сангийн сайдын холбогдох журмууд, төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, програм хангамжийн дагуу үнэн зөв, бодитой бэлтгэх үүрэгтэй.

Тухайн санхүүгийн тайлан Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, нягтлан бодох бүртгэлийн нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчмууд, УСНББОУС-тай нийцүүлж материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

Төв аймгийн Бүрэн сумын ИТХурлын 2016 оны төсвийн санхүүгийн тайлангийн аудитыг 2017 оны 01 дүгээр сарын 25-наас 2017 оны 03 дүгээр сарын 25-ныг хүртэл хийхээр төлөвлөн ТАБ-ын аудитын багийн гишүүн аудитор Т.Майцэцэг хэрэгжүүлэв. /ТАБ-СТА-А-9/

Төв аймгийн Бүрэн сумын ИТХурлын төсвийн 2016 оны санхүүгийн тайланг 2017 оны 01 дугаар сарын 25-нд ТАБ-т ирүүлсэн байна.

Төрийн аудитын байгууллага аудитыг 2017 оны 03 дүгээр сарын 13-наас 2017 оны 03 дүгээр сарын 15-ны хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2017 оны 03 дугаар сарын 16-нд Бүрэн сумын ИТХурлын удирдлагад гардуулна.

Байгууллагын хууль, эрх зүйн орчин:

Төсвийн захирагч нь Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэр, түүний удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулиудын хүрээнд үйл ажиллагаа явуулж байна.

Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа:

Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 18.1."Сум, дүүргийн Хурал нь Ерөнхийлөгч, Улсын Их Хурал, Засгийн газар, яам, агентлаг, дээд шатны Хуралд болон төрийн эрх бүхий бусад байгууллага, албан тушаалтанд хуулиар харьяалуулснаас бусад тухайн нутаг дэвсгэрийнхээ эдийн засаг, нийгмийн болон зохион байгуулалтын ямар ч асуудлыг хэлэлцэж бие даан шийдвэрлэх эрхтэй бөгөөд дараахь асуудлыг өөрийн онцгой бүрэн эрхэд хадгалж хэрэгжүүлнэ" гэж энэ байгууллагын үйл ажиллагааны зорилтыг тодорхойлсон байна.

Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэр, түүний удирдлагын тухай хуулийн 16 дүгээр зүйлийн 1-д "Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Хурал төсөвтэй байх бөгөөд түүнийг Хурлын Тэргүүлэгчдийн шийдвэрийг үндэслэн Хурлын нарийн бичгийн дарга захиран зарцуулна." Төсвийн тухай хуулийн 16.4.14. "аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчдийн нарийн бичгийн дарга тухайн шатны иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын төсвийн шууд захирагч байна" гэж заасан дагуу Төв аймгийн Бүрэн сумын ИТХурлын нарийн бичгийн дарга төсвийн шууд захирагчийн

үүргийг гүйцэтгэж байна. Төсвийн шууд захирагчийн төсвийг сум, аймгийн ИТХурлаас баталж аймгийн төрийн сангаас олгож байна.

Төсвийн шууд захирагчтай холбоотой хууль эрх зүйн баримт бичгийг судалсан бөгөөд байгууллагатай холбоотой Төсвийн тухай хууль, Шилэн дансны тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулиуд хэрэгжиж байна.

Төсвийн захирагчийн үйл ажиллагааны талаар төлөвлөлтийн шатанд ТАБ-СТА-А-1 маягтад тодорхой тусгасан.

Аудитын шалгуур үзүүлэлт, аудитын арга зүй, хэрэгжүүлсэн горим, хяналтын сорил болон нарийвчилсан горим, түүний үр дүн:

Аудит хийхэд Нягтлан бодох бүртгэлийн нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчмууд, УСНББОУС, Нийцлийн аудитын 4200 –р стандарт, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийг шалгуур болгон ашиглав.

Аудитаар Төв аймгийн Бүрэн сумын ИТХурлын төсвийн 2016 оны санхүүгийн тайланд дүгнэлт өгөх үүднээс Төв аймгийн Бүрэн сумын ИТХурлын удирдлагын бэлтгэсэн санхүүгийн тайлан нь материаллаг хэмжээний алдаатай илэрхийлэгдээгүй гэсэн үндэслэлтэй нотолгоо олж авахын тулд төсвийн дансдын уламжлалт эрсдэл болон хяналтын эрсдэлийг тогтоон тухайн байгууллагын зүгээс тавьж буй дотоод хяналтыг үнэлж баримтжууллаа. /ТАБ-СТА-А-5/

Санхүүгийн тайланг бэлтгэн гаргахад баримталсан бодлого, зарчмуудыг үнэлж, батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу гүйцэтгэлийн шатанд 4 горим сорилыг гүйцэтгэв. /ТАБ-СТА-В-3/

Тухайн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, системтэй танилцахад ТШЗ-ын санхүүгийн үйл ажиллагаанд хэрэглэгдэх нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг байхгүй ЗДТГазрын баримт бичгийг мөрдөж байна. Бүртгэлийн асoulous програм ашигладаг байна.

Төсвийн шууд захирагчид ашиглагдаж байгаа компьютерийн системийн үйл ажиллагаатай асуулга явуулах аргаар танилцан түүний нарийн төвөгтэй байдлын үнэлгээг хийхэд бага буюу мэдээллийн технологийн мэргэжилтэнг оролцуулах шаардлагагүй гэсэн үнэлгээ авсан тул аудитыг шууд гүйцэтгэлээ. /ТАБ-СТА-В-2/

Төв аймгийн Бүрэн сумын ИТХурлын санхүүгийн үйл ажиллагааг бүртгэх, хянах, боловсруулах үйл ажиллагааг санхүүгийн программаар боловсруулан санхүүгийн тайлан бэлтгэх аргачлалын дагуу санхүүгийн тайланг гаргасан байна.

Дотоод хяналт:

Бид санхүүгийн тайланд материаллаг алдаа байхгүй гэдгийг нягтлах үүднээс дотоод хяналтыг шаардлагатай гэж үзсэн хэмжээгээр дахин хийсэн. Энэ нь материаллаг алдаа гарахаас хамгаалахын тулд жилийн турш үр нөлөөтэй ажиллах ёстой гол хяналтуудыг тодруулах, судлах зорилготой юм. Дотоод хяналтыг бие дааж хэрэгжүүлээгүй байна.

Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, түүнийг хэрэгжүүлэхээр гаргасан заавар, журмыг хэрэгжүүлж, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн үйл ажиллагааг бүртгэлийн програмаар боловсруулж байна. Эдгээр журам нь УСНББОУС-тай нийцсэн байна.

Төсвийн орлого, зардлын гүйцэтгэл, түүний талаарх тайлбар:

Батлагдсан төсвийг хуваарийн дагуу Төв аймгийн Бүрэн сумын ИТХурлын Төрийн сангийн харилцах дансаар дамжуулан санхүүжүүлснээс гадна төсвийн хүрээний мэдэгдлийг боловсруулах, төсвийн санхүүжилтийн гүйцэтгэлийг хангах, төсвийг зардлын төрөл зүйлээр хуваарилан гүйцэтгэлд хяналт тавин ажилласан байна.

Төсвийн шууд захирагчийн 2016 оны урсгал зардлын төлөвлөгөөг Сумын ИТХ-ийн 2015.12.17-ний өдрийн 10-р хуралдааны 05 тоот тогтоолоор сумын ИТХ-ын 2016 оны

39237.3 мянган төгрөгөөр баталсан. 2016.07.22-ний өдрийн 04 тоот тогтоолоор өмнөх оны шилжих үлдэгдлээс 200.0 мянган төгрөгийг ИТХ-ын сургалт зөвөлгөөний зардалд нэмж тодотгосон. Сумын ИТХ-ын 2016.11.30-ний өдрийн 2-р хуралдааны 03 тоот тогтоолоор 5011.6 мянган төгрөгийн ажлаас халагдсан тэтгэмжийг нэмж батласан байна.

Тайлант 2016 онд урсгал төсвөөс 44448.9 мянган төгрөгийн санхүүжилт авахаар батлагдсан ба гүйцэтгэлээр санхүүжилтийг 100 хувь авч зарцуулсан байна.

Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах дансаар гүйлгээ хийгдээгүй болно.

Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн дагуу 2015 оноос “shilendans.gov.mn” цахим сайтад зохих мэдээллийг оруулсан. ҮАГ-аас нэгдсэн удирдамжаар 2016 оны 10-р сарын байдлаар хийгдсэн гүйцэтгэлийн аудитаар тус байгууллага нь нийт 23 мэдээлэл байршуулахаас 19 мэдээллийг байршуулж, 4 мэдээлэл байршуулаагүй байна.

Олж тогтоосон гол эрсдэлүүд, түүний үр дагавар:

Аудитын төлөвлөгөөний дагуу аудитын эрсдэлийг тогтоож, батламж мэдэгдлүүдийн хүрээнд батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу гүйцэтгэлээр мөнгө хөрөнгө, бараа материал, зардал, өр төлбөр данс бүрээр хяналтын ба нарийвчилсан 4 горим, сорил гүйцэтгэв.

Үр дагаварыг тодорхойлж чадвал: Эдгээр эрсдэлүүд нь төсвийг хэмнэлтгүй зарцуулсан, төсвийг үр ашиггүй зарцуулсан, төсвийн зориулалтыг зөрчсөн, хөрөнгийн хадгалалт хамгаалалтыг сулруулж цаашид хөрөнгийг үрэгдүүлэх, чанар байдлыг алдагдуулах, байгууллагын үйл ажиллагааны цар хүрээг бууруулсан, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхгүй зөрчдөг зэрэг муу үр дагаварт хүрч болзошгүй байна

Гол, онцлог гүйлгээний талаарх (тохиромжтой бол) тайлбар:

Төв аймгийн Бүрэн сумын ИТХурлын төсвийн 2016 оны санхүүгийн тайлан материаллаг хэмжээний алдаатай илэрхийлэгдээгүй гэдгийг, түүнийг бэлтгэн гаргахад баримталсан бодлого, зарчмуудыг үнэлж, аудитын явцад цаг хугацааны хязгаардагдмал байдлаас шалтгаалан үндсэн цалингийн зардлыг дүнгээр тулган шалгасан ба мөнгөн гүйлгээний журналиас санхүүгийн тайланд нөлөөлөхүйц хэмжээний ажил гүйлгээ, үлдэгдэл, тооцооллуудыг сортлон шалгалаа. /ТАБ-СТА-В-3/

Аудитаар илрүүлсэн гол зөрчлүүд, тэдгээрийг шийдвэрлэсэн талаар:

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар хөндөгдсөн гол асуудлуудыг дараах заалтад хураангуйлан тэмдэглэв.

Аудитын явцад материаллаг хэмжээний дараах зөрчил илэрсэн байна. Үүнд:

1. Мөнгөн гүйлгээний болон үр дүнгийн тайланд 5011.6 мянган төгрөгийг үндсэн үйл ажиллагааны орлогоор тайлагнасныг тулган шалгахад сумын ИТХ-ын 2017 оны ... өдрийн .. тоот тогтоолоор тэтгэмж урамшуулалын зардлыг 5011.6 мянган төгрөгөөр нэмж тодотгон, орон нутгийн төсвөөс олгосон урсгал санхүүжилтийн орлогыг буруу ангилан бүртгэж тайлагнасан байна. 2015 оны төсвийн шилжих үлдэгдлээс 2016.07.27-ний өдөр сумын ИТХ-ын 11-р хуралдааны 04 тоот тогтоолоор баталсан 200.0 мянган төгрөгийг урьд оны шилжих үлдэгдэлд тайлагнаагүй байна. Төсвийн тухай хуулийн 6-р зүйлийн 6.5.3.төсвийн гүйцэтгэл, зарцуулалт нь батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу хэрэгжиж байгаа эсэхэд олон нийт хяналт тавих боломжоор хангах; УСНББОУСтандарт 2 Мөнгөн гүйлгээний тайлан 18-д Мөнгөн гүйлгээний тайланд тайлант үеийн үндсэн үйл ажиллагаа, хөрөнгө оруулалтын болон санхүүгийн үйл ажиллагаа тус бүрээр ангилсан мөнгөн гүйлгээг тайлагнах

ёстой гэж заасантай нийцэхгүй байна. Санхүүгийн тайлангийн “үнэн зөв байдал” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Аудитын явцад алдааг хүлээн зөвшөөрч залруулсан.

2. Төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд батлагдсан төлөвлөгөөг 39437.3 мянган төгрөгөөр буюу 5011.6 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй тайлагнасан. Төсөвт татан төвлөрүүлсэн 16.0 мянган төгрөгийг төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд тохируулах бичилт хийгдээгүй. Төсвийн тухай хуулийн 7.4. Төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээг сар бүрээр, санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг улирал, хагас жил, бүтэн жилээр бэлтгэж, тайлагнана гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Аудитын явцад алдааг хүлээн зөвшөөрч залруулсан.

Материаллаг бус алдаа зөрчил илрээгүй байна.

3. 5011.6 мянган төгрөгийн зарлагын гүйлгээг ажил олгогчоос олгох тэтгэмж урамшуулалын зардалд зарцуулах эрх тавигдаагүй байхад бүлэг хооронд гүйлгэн гүйлгээг хийж баталгаажуулсан. Энэ нь бүлэгтэй төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд зөрүүтэй байна. НББ-ийн тухай хуулийн 20-р зүйлийн 20.2.3. холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргах; ЗГ-ын 2015 оны 24 тоот тогтоолоор батлагдсан Төрийн сангийн үйл ажиллагааны журам”, Санхүүгийн тайлангийн “иж бүрэн байх”, “үнэн зөв байдал” батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн: Төрийн сангийн төлбөр тооцооны журмыг баримтлан Төрийн санд гүйлгээ хийхдээ батлагдсан эх үүсвэр, зарцуулах эрхийн дагуу гүйлгээг баталгаажуулж, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх зөвлөмж өгөв.

Залруулагдаагүй алдаануудын талаарх тайлбар:

Аудитын явцад залруулсан 10239.2 мянган төгрөгийн алдаа байгаа болно.

Дараагийн аудитаар авч үзэх асуудлууд:

Тухайн аудитын хамрах хүрээний асуудал боловч аудитын хугацааны шалтгаанаас тус байгууллагын санхүүгийн тайланд 11-р сард Завсарын аудит хийгдсэн тул баримтыг шалгаагүй, санхүүгийн тайлангийн уялдааг болон журналиас түүвэрлэн тулган шалгав.

Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар илэрсэн зөрчлийн нэгтгэл:

Төв аймгийн Бүрэн сумын ИТХ-ын төсвийн 2016 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар нийт 15250.8 мянган төгрөгийн алдаа илэрсэн. Үүнээс материаллаг хэмжээний 10239.2 мянган төгрөгийн, материаллаг бус 5011.6 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрсэн байна. Үүнд:

1. Материаллаг хэмжээний 10239.2 мянган төгрөгийн алдааг аудитын явцад залруулсан.
2. Материаллаг бус хэмжээний 5011.6 мянган төгрөгийн алдаа зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байхаар зөвлөмж өгөгдсөн.

Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт:

Бүрэн сумын ИТХурлын төсвийн 2015 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар 1 зөвлөмж өгөгдсөнийг хэрэгжүүлэн ажилласан байна.

Зөрчилгүй санал дүгнэлт

Төв аймгийн Бүрэн сумын ИТХурлын төсвийн 2016 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, өмчийн өөрчлөлтийн болон илчлэл тодруулгад тайлагнасан үлдэгдэл, ажил гүйлгээнүүд холбогдох хууль, УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан заавар, журмуудын дагуу материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн байна.

Урьдчилан тогтоосон материаллаг байдлын түвшин 888.9 мянган төгрөгнөөс материаллаг хэмжээний залруулагдаагүй алдаа нь хэтрээгүй тул зөрчилгүй санал дүгнэлт өгөв.

Аудитлагдсан санхүүгийн тайлан 7 хуудас, байгууллагын санал .. хуудсыг тус тус хавсаргав.

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ ХЯНАСАН:**ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР****Л.ЖАРГАЛСАЙХАН****АУДИТЫН МЕНЕЖЕР****О.АМАРЖАРГАЛ****БЭЛТГЭСЭН:****АХЛАХ АУДИТОР****Т.МАЙЦЭЦЭГ****2017 оны 03 сарын 15**